

[Bertel Dahlgaard.]

europas økonomi skulle være, at et nærmere økonomisk samarbejde mellem Nordens lande forhindres.

Jeg udtrykker da håbet om, at der stadig vil være enighed mellem de nordiske lande om, at rapporten fra den nordiske ekspertkomité må foreligge færdig, som forudsat, i forsommeren, og at de skandinaviske lande sørger for, at de fortsatte drøftelser af frihandelsområdet ikke foregriber dannelsen af det nordiske marked. Det vesteuropæiske frihandelsområde vil det formentlig tage mere end en halv menneskealder at virkeliggøre, medens vi her i Norden har mulighed for hurtigt at skabe et fælles marked, som virkelig er et fælles marked, og som kan danne rammen om et videregående samarbejde på mangfoldige områder. Vi bør efter vort skøn ikke forskertse vore muligheder for, at Nordens lande går i forvejen.

Der bliver nu om få dage lejlighed til i Helsingfors inden for Nordisk Råd at drøfte med vore nordiske venner de problemer, der knytter sig til arbejdet med dannelsen af et vesteuropæisk frihandelsområde. Jeg går ud fra, at denne drøftelse i Helsingfors får karakteren af en gensidig orientering om synspunkter og overvejelser inden for de nordiske lande, og jeg håber, at de forskelligheder i interesser, der på visse områder kan være til stede, ikke vil hindre fælles bestræbelser for at varetage fælles nordiske interesser under de for nordisk erhvervsliv så livsvigtige forhandlinger, der i de kommende måneder skal føres med de øvrige vesteuropæiske lande.

Aksel Larsen: Jeg har haft mine store tvivl om, hvorvidt debatten om denne forespørgsel ville føre til nogen som helst konkrete resultater, og jeg mener at have fået mine tvivl bekræftet gennem den hidtidige diskussion. Der er kommet en del oplysninger og synspunkter frem, der er udtalt ønske om fortsatte undersøgelser, der er udtalt sympati for tanken om, at Danmark skulle tilslutte sig den vesteuropæiske toldunion og det vesteuropæiske fællesmarked, eventuelt også den frihandelszone, som England er fader til, og der har været fremført betænkeligheder ved alt dette. Det hele kan vel kun blive til en orienterende drøftelse her i tinget, som muligvis også kan give

regeringen visse retningslinjer at gå efter; jeg kan ikke se andet, end at disse retningslinjer kommer til at gå ud på, at regeringen må orientere sig, men at den må være yderst forsigtig med på nogen måde at tage skridt, der kan binde Danmark, før forholdene er mere afklarede.

Jeg har med en vis interesse hørt den mærkværdige problemstilling, der blev fremført af ordføreren for forespørgerne, det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft. Det ærede medlem henviser til, at det, han kalder Europa — hvorved han formentlig forstår Vesteuropa, men hans geografi kan jo være noget i uorden — ligger indeklemmt mellem to store økonomiske magter, Amerikas Forenede Stater og Østeuropa eller det, man populært kalder Sovjetblokken. Jeg har hørt det ærede medlem konstatere, at begge disse steder vokser produktionen langt stærkere end i Vesteuropa, den er langt større i forhold til indbyggertallet, her må der være noget galt, og så må man foretage en sammenslutning i Vesteuropa, for at det skal gå bedre. Jeg tror ikke, det er så enkelt. Jeg tror, man er nødt til også at se på, hvilke muligheder der er for at forøge produktionen i disse områder. Det kan ikke nægtes, at det område, der hedder Amerikas Forenede Stater, ikke har så mange indbyggere som Vesteuropa, men til gengæld er det geografisk langt større, det råder over råstoffer og lignende, som Vesteuropa ikke råder over, og der findes historiske forudsætninger, som også må tages i betragtning. Derfor lader det sig ikke gøre umiddelbart at sammenligne og sige: vi er så mange indbyggere i Vesteuropa, de er så få i Amerikas Forenede Stater, altså burde vi kunne klare os meget bedre, end de kan. På samme måde gælder det for Østeuropa eller for Europas socialistiske lande, at dér har man helt andre forudsætninger end i Vesteuropa, og dertil kommer så den forudsætning, der ligger i deres økonomiske system.

Det klares ikke blot ved at se på befolkningsstatistik, det klares heller ikke ved ønskedrømme om, at en række lande med hver sin historie, hver sin økonomi og hver sine interesser egentlig burde slutte sig sammen i et økonomisk fællesskab, for så ville de både i fællesskab og hver for sig komme til at stå langt stærkere. Hvis man vil nære sådanne ønskedrømme, må de gå